

Radicale taal van Franciscus

Paus herneemt de krachtlijnen van oude kerkelijke documenten voor vandaag

- ▶ Nieuwe exhortatie haalt uit naar de afgoderij van het geld
- ▶ Koppelt nabijheid met armen aan bevrijding
- ▶ Dienstbaarheid hoort in het hart van de Kerk

Erik DE SMET

Paus Franciscus, volgens het Amerikaanse weekblad *Time* de man van het jaar 2013, gebruikt in zijn zopas verschenen exhortatie *Evangelii gaudium* straffe taal over de economie. Volgens hem staan we op dit moment op een scharnierpunt in de geschiedenis. Het failliet van het casino-kapitalisme biedt kansen om het roer radicaal om te gooien.

Viermaal zegt Franciscus 'neen'. Hij verzet zich tegen een economische wereldorde die mensen uitsluit, tegen de „afgoderij van het geld” waarin de mens wordt gereduceerd tot zijn consumptie en tegen een financieel systeem dat beheerst in plaats van dient. Ten slotte zegt hij ook 'neen' tegen wereldwijde ongelijkheid.

Johan Verstraeten, hoogleraar christelijke sociale leer aan de KU Leuven, is diep geraakt door de tekst. „Dit is helemaal de visie van het conciliedocument *Gaudium et Spes*”, zegt hij. „Eindelijk ademt de geest van Vaticanum II

De paus huldigde de vluchtelingen die omkwamen voor het eiland Lampedusa. © ImageGlobe

weer. Een opluchting vind ik het. De paus haalt bijvoorbeeld bisschoppenconferenties uit de hele wereld aan die hem inspireren.”

Verstraeten vindt niet dat Franciscus nieuwe bronnen aanboort, maar wel dat hij een nieuwe stijl hanteert, en die is niet diplomatiek. „Het is een maatschappijkritische tekst, maar tegelijkertijd demonstreert Franciscus het verfijnde onderscheidings-

vermogen dat hij als jezuïet verworven heeft. We worden uitgedaagd om het evangelie te koppelen aan de realiteit van vandaag. En dat doet hij met de economische crisis.”

Is het harde standpunt waartoe hij komt dan socialistisch, zoals conservatieve krachten menen? Johan Verstraeten meent van niet en wijst naar de grote documenten van de Kerk uit de twin-

tigste eeuw: „*Gaudium et Spes* uit 1965 haalde al uit naar het grootgrondbezit en vroeg om herverdeling. *Quadragesimo anno* van Pius XI uit 1931 had het ook al over een ‘despotische economische overheersing die zich samentrekt in handen van enkelen’ en noemde een onmenselijke geldmarkt evenzeer een ‘dictatuur’. Wat Franciscus zegt, is dus niet nieuw, alleen kennen wij als

katholieken onze eigen klassiekers niet.”

Wat is er dan gebeurd? Volgens Verstraeten was er lang een poging om de radicaliteit van de sociale leer af te toppen. Franciscus actualiseert deze leer vanuit zijn eigen ervaringen in Latijns-Amerika. „Het originele van de huidige paus is dat hij de nabijheid bij de armen koppelt aan hun bevrijding. Ik vergelijk hem graag met de vermoorde aartsbisschop Romero, een conservatief die bekeerd werd door wat hij zag.”

„Wat Franciscus zegt, is niet nieuw. Alleen kennen we onze klassiekers niet”

Wat is de betekenis van deze tekst voor ons? „Dat dienstbaarheid niet iets apart is, maar wezenlijk verbonden met ons Kerkzijn”, meent Johan Verstraeten. „Meer zelfs, de toekomst van de Kerk staat of valt hiermee. In Europa groeit de kloof tussen arm en rijk en neemt de jeugdwerkloosheid toe. Niet toevallig ook ging de eerste binnenlandse reis van Franciscus naar het eiland Lampedusa, waar vluchtelingen Europa hopen binnen te komen. De Kerk mag zich niet terugtrekken. Om het met bisschop Gaillo te zeggen: ‘Als de Kerk niet dient, dient ze tot niets.’ De paus zegt niets anders.”

Advertentie

Met een gift in uw testament zorgt u ervoor dat we ook morgen de eigen plannen van mensen in het Zuiden kunnen steunen. Uw voordelen:

1. Uw nalatenschap krijgt een bijzondere bestemming.
2. U bent gerust gesteld dat alles goed geregeld is.
3. Uw begunstigden genieten van een fiscaal voordeel.

JA, ik wens - vrijblijvend en vertrouwelijk - een gratis infomap over de mogelijkheid om via een testament een toekomst te geven aan de eigen plannen van het Zuiden.

Naam .....

Straat en nr. ....

Postcode ..... Gemeente .....

Telefoon ..... E-mail.....

Stuur deze coupon naar de verantwoordelijke legaten Marc Vertommen, Broederlijk Delen, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel

(mail marc.vertommen@broederlijkdelen.be of bel naar 02 213 04 39).

BROEDERLIJK DELEN IN UW TESTAMENT
Laat het Zuiden verder leven

SOS Syrië

Kardinaal Robert Sarah, die als voorzitter van de Pauselijke Raad Cor Unum enkele kampen met Syrische vluchtelingen in Libanon bezocht, vraagt alle strijdende partijen in Syrië de humanitaire hulpverlening niet langer te belemmeren. Hij hoopt dat de nieuwe vredesonderhandelingen op 2 januari gekomen dat er in Syrië plaats is voor iedereen, ook voor minderheden zoals christenen. Ondertussen maken de Verenigde Naties zich ernstig zorgen over het lot van gevluchte Syriërs die zich in hun tenten amper kunnen opwarmen onder een dik sneeuw tapijt.

Dode Zee gered

Caritas Jeruzalem is blij met het historische akkoord tussen Israëlische, Palestijnse en Jordaanse verantwoordelijken dat voorziet in de bouw van een pijpleiding. Die zal water leiden van de Rode Zee naar de Dode Zee, die anders tegen 2050 zou opdrogen. Er wordt ook een gemeenschappelijke installatie gebouwd die zeewater verwerkt tot drinkwater, dat verdeeld wordt tussen Israël's, Jordaniërs en Palestijnen. Raed Abusahliah van Caritas Jeruzalem wijst erop op dat Israël met dit akkoord de Palestijnse overheid impliciet als volwaardige partner erkent. (IVH)